

УДК 371.7: 37.014

І. Г. РОЩІН

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Відокремлений підрозділ “Миколаївська філія Київського національного
університету культури і мистецтв”

ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ УКРАЇНИ

У статті розкрито аспекти законодавчої бази фізичного розвитку учнів загальноосвітніх шкіл України. Пріоритетність розвитку особистості – фізичного, розумового і духовного, збереження фізичного і психічного здоров'я кожної дитини наголошені в законах про освіту. Учні усіх типів загальноосвітніх навчальних закладів мають гарантовану можливість реалізовувати потребу у фізичному розвитку, зокрема через систему фізичної культури і спорту, яку забезпечує держава.

Законодавча основа системи середньої освіти акцентує на фізичному розвитку і фізичному здоров'ї учнів, визнає формування його змістовних складових одними з головних завдань діяльності загальноосвітньої школи.

Змістовне вивчення законів дало змогу визначити основні показники щодо розвитку фізичної культури окремого індивіда. До таких можна віднести: рівень здоров'я учнів, рівень фізичного розвитку, ступінь використання фізичної культури в різних сферах діяльності школи, спортивні досягнення окремих осіб і школи загалом.

За останнє десятиліття створено всебічну нормативно-правову базу розвитку фізичної культури і спорту як важливу складову структури освітянської галузі. Зауважимо, що переважна більшість законів, постанов, програм, наказів тощо не виконуються в повному обсязі.

Ключові слова: *фізичний розвиток, фізична культура, фізичне виховання, учні, загальноосвітні школи.*

Законодавство України в галузі освіти досить широке і розгалужене, має чітко сформульовані правові норми для кожного структурного підрозділу. За роки незалежності прийнято дев'ять законів, які регламентують систему освіти країни, видано близько 16 указів Президента України і 18 постанов Кабінету Міністрів, які прямо чи опосередковано стосуються проблеми фізичного розвитку учнів ЗОШ; визначено Державні стандарти початкової, базової і повної загальної середньої освіти, до яких включено і стандарти у галузі фізичної культури і здоров'я; розроблено численні концепції навчання і виховання дітей та молоді, серед яких Державна концепція фізичного виховання.

Зміст і структура діяльності ЗОШ щодо фізичного розвитку учнів детермінуються таким переліком документів: Конституція України, закони України прямої дії “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про фізичну культуру та спорт”, “Про охорону дитинства”, “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”; підзаконні акти, що визначають правові, організаційні та фінансові засади функціонування навчальних закладів щодо реалізації державної політики у галузі фізичної культури і спорту як предмета спільного ведення країни та її суб'єктів;

Укази Президента України, які стосуються окремих питань з регулювання правовідносин у галузях освіти, фізичної культури та спорту, охорони здоров'я; нормативно-правові документи Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади; накази та інструктивно-методичні листи Міністерства освіти і науки України.

Як свідчать результати дослідження, проблема фізичного виховання є предметом наукового пошуку багатьох дослідників і здійснюється за такими напрямками: оцінювання рівня фізичної підготовленості і стану соматичного здоров'я (І. Боднар, А. Козицька, Л. Пшенична, А. Помазан, Л. Храпко та ін.), формування здорового способу життя (Г. Іванова, В. Лесик, В. Мартиненко, В. Сало, Л. Соколенко та ін.), фізкультурно-спортивні інтереси учнівської молоді (В. Бокурідзе, В. Вовк, О. Жданова, І. Карпюк, А. Кривенко та ін.), підвищення ефективності організації фізичного виховання учнів (О. Тимошенко, Л. Храпко, Л. Щербак та ін.), фізкультурно-оздоровча робота серед учнівської молоді (В. Базильчук, І. Верблюдов, І. Демідова, Ю. Кулаков, І. Шеремет та ін.), деякі аспекти нормативно-правового регулювання відносин у сфері фізичної культури (Ю. Мічуда, В. Огаренко, А. Скрипник та ін.), історичні аспекти розвитку системи фізичного виховання в Україні (Н. Борейко, М. Борищак, І. Гузенко, С. Домбровська, С. Степанюк та ін.), форми і засоби фізичного розвитку студентів (І. Карпюк, А. Кривенко, В. Куделко, І. Полещук та ін.) тощо. Але питання, яке повинно систематизувати усі ці аспекти, зокрема, концептуальні засади фізичного розвитку учнів загальноосвітніх шкіл, досі випадало з поля зору науковців.

Мета статті – вивчення та узагальнення державних документів попередніх десятиріч (чинних та історичних), у яких задекларовано стратегічні завдання щодо діяльності загальноосвітніх шкіл України з організації фізичного розвитку старшокласників.

Основним законодавчим документом для освіти, як і будь-якої галузі, є Конституція України (редакція 1996 р.), у якій проголошено основні права її громадян. Так, у ст. 23 визнано, що “кожна людина має право на розвиток особистості ...”, а у ст. 49 записано, що “держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту”. Таким чином, учні усіх типів ЗНЗ як громадяни України мають гарантовану можливість реалізовувати потребу у фізичному розвитку, зокрема через систему фізичної культури і спорту, яку забезпечує держава [1].

Пріоритетність розвитку особистості – фізичного, розумового і духовного, збереження фізичного і психічного здоров'я кожної дитини наголошені і в законах про освіту. Так, у Законі України “Про освіту” (редакція 1996 р.) зазначено, що “метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості..., розвиток її розумових і фізичних здібностей”. [2] Досягнення вказаної мети законом передбачає забезпечення фізичного розвитку дітей, зміцнення їх здоров'я, формування рухових вмінь та навичок, виховання інтересу до різних видів рухової діяльності.

У Законі України “Про загальну середню освіту” (редакція 1999 р.) серед завдань, які зазначені головними для системи середньої освіти, визначені: “виховання свідомого ставлення до свого здоров’я та здоров’я оточуючих як вищої соціальної цінності..., формування гігієнічних звичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення *фізичного* і психічного *здоров’я*”. Значущою в цьому аспекті є ст. 22 Закону, присвячена охороні та зміцненню здоров’я учнів, в якій визначено засади медичного обслуговування та харчування учнів і зокрема зазначено, що навчальні заклади мають забезпечувати умови для *фізичного розвитку* та зміцнення здоров’я учнівської молоді, формувати засади здорового способу життя [8].

Таким чином, законодавча основа системи середньої освіти акцентує увагу на фізичному розвитку і фізичному здоров’ї учнів, визнає формування його змістовних складових одними з головних завдань діяльності ЗОШ.

Аналіз змісту Закону України “Про фізичну культуру і спорт” (редакція 1999 р.) показав, що в ньому визначено загальні правові, соціальні, економічні та організаційні підстави фізичної культури і спорту в Україні. У ст. 4 Закону, зокрема, зазначено, що “*фізична культура* – це важливий чинник всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя”, а “спорт – важливий чинник досягнення *фізичної* та духовної *досконалості* людини, формування патріотичних почуттів у громадян ...”. У ст. 5 Закону одним з головних пріоритетів державної політики у сфері фізичної культури і спорту проголошено створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності кожної людини впродовж усього життя, досягнення нею достатнього *рівня фізичної* та функціональної *підготовленості*, сприяння соціальному, біологічному та психічному благополуччю, поліпшенню стану здоров’я, профілактиці захворювань і фізичній реабілітації.

Серед основних напрямів державної політики у галузі фізичної культури та спорту першим визнано залучення кожного громадянина до фізкультурно-оздоровчої діяльності у навчальних закладах (ст. 6). Значущими для виконання навчальними закладами функцій з фізичного розвитку учнів ми вважаємо такі положення Закону:

1) фізичне виховання і спортивна діяльність у сфері освіти мають на меті забезпечення розвитку фізичного і морального здоров’я школярів, реалізацію комплексного підходу до формування розумових і *фізичних якостей* особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя і професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів і форм фізичного виховання і спортивної діяльності, безперервності цього процесу;

2) загальноосвітні навчальні заклади з урахуванням місцевих умов, інтересів та запитів учнів самостійно визначають зміст, форми і засоби їхньої рухової активності, методи проведення занять з фізичної культури, а

також організують позанавчальну фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу за участю позашкільних навчальних закладів, громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості (ст. 31).

Цінним вважаємо той факт, що у Законі України “Про фізичну культуру і спорт” до завдань медичного контролю у навчальному закладі віднесено визначення стану здоров’я і функціонального стану організму, рівня фізичного розвитку учнів та здійснення профілактики захворювань та ушкоджень (травмувань). Отже, у Законі України “Про фізичну культуру і спорт” зазначено зміст окремих понять, що пов’язані з фізичним розвитком учнів, визначено шляхи формування фізичної культури учнівської молоді, оговорено завдання медичного контролю у навчальних закладах [3].

Корисним, на наш погляд, для реалізації фізичного розвитку учнів та здійснення медико-педагогічного контролю за ним є законодавче визначення основних показників розвитку *фізичної культури* окремого індивіда, які необхідно використовувати на практиці. Змістовне вивчення вищезазначених законів дало змогу до таких показників віднести: рівень здоров’я учнів, *рівень фізичного розвитку*, ступінь використання фізичної культури в різних сферах діяльності школи, спортивні досягнення окремих осіб і школи загалом.

У Законі України “Про охорону дитинства” визнано, що “кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її *фізичного*, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального *розвитку*” і, зокрема, зазначено, що система заходів щодо охорони дитинства в Україні має забезпечувати належні умови для розвитку дітей.

Оскільки навчаючись у школі, учні включаються у життєдіяльність суспільства як системи, тобто реалізується процес їх соціального становлення, до законодавчої бази фізичного розвитку учнів ми віднесли і Закон України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”. У ст. 12 Закону “Охорона здоров’я, фізичний розвиток молоді” зокрема зазначено, що держава сприяє популяризації та утвердженню здорового способу життя, розвитку молодіжного туризму, профілактики серед молоді соціально небезпечних захворювань, а також визнано, що загальноосвітні та вищі навчальні заклади мають включати до своїх програм курс фізичної культури, організують секції для занять окремими видами спорту.

Отже, фізичний розвиток учнів є складовим аспектом важливої державної проблеми, визначеної на законодавчому рівні, від вирішення якої залежить майбутнє українського суспільства.

Документи, в яких визначено напрями реформування системи освіти загалом та фізичного виховання зокрема можна об’єднати у так звану стратегічну базу фізичного розвитку учнів ЗОШ. На сьогодні це Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту, Державні національні програми “Освіта. Україна ХХ століття”, “Діти України”, “Репродуктивне здоров’я нації”, цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров’я нації”,

Концепція розвитку охорони здоров'я України та Цільова комплексна програма розвитку психічного здоров'я в Україні.

У Національній доктрині розвитку освіти (2002 р.) одними з пріоритетних напрямів розвитку освіти вказано пропаганду здорового способу життя та стимулювання у молоді прагнення до здорового способу життя. У розділі 6 Доктрини знаходимо: “Освіта і фізичне виховання – основа для забезпечення здоров'я громадян”. Серед шляхів виховання відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих у доктрині зазначено повноцінне медичне обслуговування, оптимізація режиму навчально-виховного процесу освітніх закладів, створення екологічно сприятливого життєвого простору. У цьому документі також визнано, що використання різноманітних форм рухової активності, інших засобів фізичного удосконалення і фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи дає змогу закласти основу для підготовки учнів до активного життя і майбутньої професійної діяльності. І саме *фізичне виховання* як складова загальної середньої освіти, має забезпечувати можливість набуття учнями знань про здоров'я і способи його зміцнення, науково обґрунтовані шляхи і методи протидії хворобам, методики досягнення високої працездатності та тривалої творчої активності [7].

У Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту (2004 р.) відображено концептуальні ідеї та погляди на роль і завдання фізичної культури з урахуванням стратегії розвитку держави та світового досвіду. У ній зокрема, відмічено, що “*фізична культура* як складова загальної культури є важливим чинником здорового способу життя, профілактики захворювань, організації змістовного дозвілля та створення умов для всебічного гармонійного розвитку людини”. Здоровий спосіб життя визнано Доктриною визначальним чинником забезпечення тривалості активного життя громадян, їх соціального, біологічного та психічного благополуччя, підґрунтям якого є поєднання оптимальної рухової активності, раціонального харчування, здорового сну, дотримання гігієнічних правил, відмова від шкідливих звичок. У доктрині державними пріоритетами проголошено розроблення та реалізацію концепції сімейного активного дозвілля й удосконалення системи фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Одним із стратегічних завдань системи освіти у Державній національній програмі “Освіта. Україна XXI століття” (1993 р.) заявлено “... визначення стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу XXI століття, створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації” [6]. Пріоритетним напрямом реформування освіти у цьому документі зазначено “забезпечення у кожному навчальному закладі відповідних умов для навчання і виховання фізично та психічно здорової особи; забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей і молоді, охорони та зміцнення

їх здоров'я", а одним з основних шляхів реформування освіти – залучення до розвитку освіти всіх громадських і приватних інституцій, сім'ї. У програмі також зауважено, щодо "забезпечення розвитку людини, становлення її *фізичного* і морального здоров'я; сприяння фізичному і психічному здоров'ю учнівської молоді".

Вивчення змісту програми засвідчує, що у розділі "Шляхи реформування змісту загальноосвітньої підготовки" містяться пункти лише про гуманітарну й природничо-математичну освіту та трудову підготовку, пункту щодо фізичної підготовки чи фізичного виховання учнів, на жаль, немає. Змістовний аналіз розділу "Пріоритетні напрями реформування виховання" також дає змогу констатувати відсутність пунктів, що стосуються фізичного виховання учнів, – у ньому зазначено лише таке завдання, як "забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей і молоді, охорона та зміцнення їх здоров'я", але не вказано яким чином воно має бути виконано [5]. Тобто, програма визнає пріоритетність фізичного розвитку учнів, називає суб'єкти, які мають залучатися до його забезпечення, але не визначає чинники й механізми.

У Державній програмі "Діти України" (1996 р.) також підкреслено, що сприяння розвитку молодого покоління є одним з найважливіших завдань соціально орієнтованої держави. У програмі наголошено на необхідності забезпечення права кожній дитині мати умови для всебічного розвитку, що сприятиме успішному творенню соціально-економічного і демографічного майбутнього країни. Серед основних завдань діяльності державних установ у визначеному предметному полі дослідження програмою зазначено таке: поліпшення якості освіти та виховання дітей з урахуванням їх індивідуальних здібностей і потреб.

Головним завданням Цільової комплексної програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" (1998 р.) було визначення пріоритетних напрямів державної політики у галузі зміцнення здоров'я населення. У програмі наведено аналіз жахливої ситуації в країні зі станом здоров'я молоді, а саме: 90% дітей мають відхилення у здоров'ї; 50% учнів мають незадовільну фізичну підготовку; 60% юнаків мають незадовільний стан фізичного здоров'я (зокрема, кожний четвертий не призивається до лав Збройних сил); за останні роки на 41% збільшилася кількість дітей, віднесених до спеціальної медичної групи.

Змістовний аналіз програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" засвідчив, що окрему увагу в ній присвячено проблемі забезпечення фізичного виховання учнівської молоді. Доказом цього є наявність параграфу щодо медико-біологічного забезпечення, в якому наголошено на необхідності проведення щорічного медичного обстеження учнів, здійснення комплексу профілактичних заходів щодо збереження їх здоров'я (на жаль, не зазначено яких саме).

Певні проблеми із станом здоров'я окремих верств населення країни зазначені і в Державній програмі "Репродуктивне здоров'я нації" (2007 р.),

в якій відмічено, що в Україні існує загрозлива тенденція до зменшення кількості дівчат з нормальною репродуктивною функцією. Тому актуальним на сьогодні програмою визначено вирішення таких завдань:

- розробка модульно-інформаційного блоку з проблем здорового способу життя та профілактики захворювань з урахуванням вікових особливостей для проведення просвітницької діяльності;
- запровадження щомісячних буклетів для учнів з інформаційними матеріалами щодо збереження здоров'я та умов його розвитку;
- створення тематичного сайту в мережі Internet для учнів та їх батьків з питань фізичного здоров'я та розвитку;
- запровадження системи медико-педагогічного моніторингу за станом здоров'я та рівнем розвитку учнів.

Слід зазначити, що концепція охорони здоров'я в Україні (2001 р.) – перший стратегічний документ у цій галузі, прийнятий за роки незалежності країни (через дев'ять років після проголошення). Оглядовий аналіз її змісту переконує, що її лейтмотивом є визначення умов здорового способу життя, спрямованість на подовження активного періоду довголіття, зокрема розширення вікових можливостей для професійної самореалізації шляхом використання природних сил і внутрішніх резервів організму.

У Цільовій комплексній програмі розвитку психічного здоров'я в Україні на 2006–2010 рр. наведено статистичні дані, які свідчать про загрозливу тенденцію збільшення психічних розладів і захворювань, зокрема серед учнівської молоді. Складна соціальна й політична ситуація в країні, постійна трансформація моральних цінностей у суспільстві, низька матеріальна забезпеченість більшості сімей, – все це спричиняє невпевненість молоді у майбутньому, що призводить до відхилень у їх психічному здоров'ї. Це, у свою чергу, стає провідним чинником зниження опірних можливостей організму, що викликає погіршення загального стану здоров'я. З огляду на це, одними з головних шляхів розв'язання зазначеної проблеми у програмі визнається закалювання організму з дитинства, оволодіння учнівською молоддю здоров'язбережними технологіями.

Як свідчить освітня практика, на визначення стратегії розвитку освіти в нашій країні значним чином впливають різні міжнародні програми. За останні роки у результаті співробітництва України з міжнародними фізкультурно-оздоровчими організаціями (CDDS, CESS, ESC) предметом надбання стали Європейська система оцінки фізичної підготовленості населення, Європейська програма “Здоров'я для усіх – 2000”, Хартія сприяння зміцненню здоров'ю тощо. Аналіз цих та інших документів засвідчує, що здоров'я кожного індивіда в них визнається загальнолюдською цінністю, сприяти якій мають державні (школа насамперед) та громадські організації.

До переліку документів, що визначають зміст і завдання фізичного виховання учнівської молоді можна віднести також такі: Укази Президента України “Про заходи щодо поліпшення функціонування та розвитку за-

гальної середньої освіти” та “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”; Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження комплексного плану заходів щодо розвитку загальної середньої освіти в 1999–2012 роках” та “Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах”; інструктивно-методичний лист Міністерства освіти і науки України “Організація виховної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі”; накази Міністерства освіти і науки України “Про систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів” і “Про посилення роботи щодо профілактики захворюваності дітей у навчальних закладах та формування здорового способу життя учнівської та студентської молоді”; Державний стандарт освіти у галузях “фізична культура” і “фізичне виховання”; Державні вимоги до системи фізичного виховання дітей, учнівської та студентської молоді; Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних закладах України; Положення про Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України.

Висновки. Характеризуючи загалом державно-правові засади функціонування системи фізичного виховання України, можна зробити висновок про те, що за останнє десятиліття створена всебічна нормативно-правова база розвитку фізичної культури і спорту як важливої складової структури освітньої галузі. Разом із тим, переважна більшість законів, постанов, програм, наказів тощо не виконуються в повному обсязі, що традиційно пов’язують з економічною скрутою в державі, знеціненням у суспільстві соціального престижу здоров’я, фізичної культури і спорту.

Нормативно-правова база фізичного розвитку учнів ЗОШ підлягає вдосконаленню шляхом розробки документів, що чітко й повно детермінують зміст і організацію діяльності та функціональні обов’язки членів педагогічного колективу школи, матеріально-технічне, організаційне, науково-методичне та інформаційне забезпечення, режим медичного обслуговування, а також функції контролю за фізичним розвитком учнів.

У зв’язку з розширенням поля досліджень проблем фізичного розвитку учнів загальноосвітніх шкіл, перспективним напрямом подальшої роботи є висвітлення питань щодо визначення сутності поняття “здоров’я учнів ЗОШ” та шляхів і способів його збереження.

Список використаної літератури

1. Конституція України. – Київ : Преса України, 1997. – 80 с.
2. Про освіту : Закон України : станом на 30 липня 2010 р. [Електронний ресурс] // Управління комп’ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12.
3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України : станом на 8 червня 2007 р. [Електронний ресурс] // Управління комп’ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>.

4. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту [Електронний ресурс] // Управління комп'ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1148%2F2004>.

5. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – С. 11. – Ст. 860.

6. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) : Постанова Колегії МОН України, Президії АПН України від 22.11.2001 р. № 12/5-2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/2712/.

7. Про концепцію фізичного виховання в системі освіти України : Рішення колегії Міністерства освіти України від 23.04.1997 р. № 7/6-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-%D1%80>.

8. Офіційний вісник України. – 1999. – № 23. – С. 4.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2015.

Рошин И. Г. Законодательная база физического развития учащихся общеобразовательных школ Украины

Статья раскрывает аспекты законодательной базы физического развития учащихся общеобразовательных школ Украины. Приоритетность развития личности – физического, умственного и духовного, сохранение физического и психического здоровья каждого ребенка отмечаются в законах об образовании. Ученики всех типов общеобразовательных учебных заведений имеют гарантированную возможность реализовывать потребность в физическом развитии, в том числе через систему физической культуры и спорта, которую обеспечивает государство.

Законодательная основа системы среднего образования акцентирует внимание на физическом развитии и физическом здоровье учащихся, признает формирование его содержательных составляющих одними из главных задач деятельности общеобразовательной школы.

Содержательное изучение законов позволило определить основные показатели по развитию физической культуры отдельного индивида. К таким можно отнести: уровень здоровья обучающихся, уровень физического развития, степень использования физической культуры в разных сферах деятельности школы, спортивные достижения отдельных лиц и школы в целом.

За последнее десятилетие создана всесторонняя нормативно-правовая база развития физической культуры и спорта как важной составляющей структуры образовательной отрасли. Обращается внимание, что подавляющее большинство законов, постановлений, программ, приказов не выполняются в полном объеме.

Ключевые слова: *физическое развитие, физическая культура, физическое воспитание, ученики, общеобразовательные школы.*

Roshchin I. The legislative Framework of Physical Development of Pupils of Secondary Schools in Ukraine

Article reveals the aspects of legal framework of physical development of pupils of secondary schools of Ukraine. During the years of independence, adopted nine laws governing the education system of the country issued about 16 Decrees of the President of Ukraine and the 18 resolutions of the Cabinet of Ministers that are directly or indirectly related to the problems of physical development pupils of secondary schools; defined national standards of primary, basic and complete secondary education, which included standards for “Physical Education and Health”; developed numerous concept of training and education of children and youth, including the State Concept of physical education.

Priority development of the person – physical, mental and spiritual, maintaining physical and mental health of every child are found in the laws on education. Students of all

---

types of secondary schools are guaranteed the opportunity to realize the need for physical development, including through the system of physical culture and sports, which provides the state.

Analysis of the legal framework of secondary education focuses relative to the physical development and physical health of students recognize the formation of its content among components of the main tasks of public schools.

A meaningful studies law will define the basic parameters for the development of physical culture of the individual. These include: the level of health of pupils, the level of physical development, utilization of physical training in different areas of activity school, athletic performance of individuals and the school as a whole.

Over the last decade created a comprehensive legal framework for development of physical culture and sports as an important component of the educational structure of the industry. However, the vast majority of laws, programs, orders are not met in full.

Key words: *physical development, physical culture, physical education, pupils, secondary schools.*